

1. Sustainable Lifestyle @ Agriculture: Practice of Decentralization and Participative Management 2019-20

Introduction: Sustainable Lifestyle @ Agriculture, an innovative experiential learning project was undertaken by Department of Commerce in Mr. Kundan Raut's Farm at Narpad Village at Dahanu Taluka of Palghar District. The Prime objective was to orient students on organic farming and experience them of sustainable livelihood in agriculture which sustained human civilisation for last more than 11000 years and specially develop consciousness on present environmental issues of climate change, global warming among the future generations with students.

Process: Project initiated by first visit on 19.7.2019 to learn paddy transplantation and do field work in every month's visit.

1. Further visit was arranged at Bhaskar Save's Farm at Umergaon to understand mulching, fertiliser making by vermin-composting, rain water harvesting, *gobar* gas, coconut oil compressions & also practised planting certain native trees.
2. In the final visit students learned to clear the land after crop was gathered & prepare the land for the next vegetable cultivation.
3. First the concept note was prepared and discussed in the Departmental Meeting to work out detailed execution plan to be put forward to the Principal for further process.
4. HOD, Vice Principal and Senior Teachers discussed in detailed to clarify doubts and seek required information for approval and getting necessary sanctions from the management.
5. Thereafter Principal discussed with College Management & got final approval for adequate financial provisions to arrange travelling cost for successful implementation of this innovative project.
6. A Notice appealing to students to participate in this Innovative Experiential Learning Project was issued, few interested students were selected & a team was formed.
7. This team along with a teacher visited renowned environmentalist Adv. Girish Raut for the Project orientation.

8. The detailed Execution Plan was prepared by the concerned teacher in-charge of the project in consultation with Adv. Girish Raut, Mr. Kundan Raut, Principal & HOD along with students participation.

लोकमत

ग्रामीण जीवन ओढ लावणारे : मित्रांनाही प्रेरित करण्याचा मानस शहरी विद्यार्थ्यांनी लुटली भातलावणीची मौज

लोकमत न्यूज नेटवर्क

इहाणू/बोर्ली : खेड्यातील निसर्ग रोती आणि शाश्वत जीवनाच्या ओढीने मुंबई शहरातील महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी नरपड गाव गादून ग्रामीण जीवनाचा अनुभव घेतला. पहिल्यांदाच त्यांनी शेतात भात लावणीचे काम करून यशोमजनाचाही आनंद लुटला.

मुंबईस्थित पर्यावरण तज्ञ अॅड. गिरीश राऊत यांच्याकडून जागतिक तापमान वाढ आणि निसर्ग रोती याविषयीची माहिती घेतोय सगळ्या माध्यमातून मालाड येथील दालमिया महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना मिळाली. खेड्यातील जीवन पाहण्यासाठी दहा विद्यार्थ्यांचा गट तालुक्यातील नरपड गावात आला. त्यांनी येथील पर्यावरण रोती आणि निसर्गरोतीचे पुरवठेनी इतून राऊत यांच्या विद्यारणाना भेट दिली. या परिस्थितीतील रोती व योगात्मकीची वैशिष्ट्ये आणि यापूर्वी येथे आढळलेल्या

दालमिया महाविद्यालयातील विद्यार्थी नरपड गावात भातरिचारात काम करतात.

विद्यत्या, मोर, रानडुबकर, हाक्का असा परंपरांचा यावर आदीची भाहिती या विद्यार्थ्यांना देण्यात आली.

काही वेळाने बांधारून भातान्या रोप्याडिकेनून रोप्यांची खणणी करण्याचे प्रात्यक्षित आदिवासी भजुरांनी दाखवल्यानंतर त्यांना प्रत्यक्ष कामाला सुरुवात करण्यास सांगण्यात आले. मात्र,

आपुण्यातील हा पहिलाच अनुभव असल्याने हे तंत्र शिकताना त्यांना सुरुवातीला झगडावे लागले. त्यानंतर त्यांनी वन भोजनाचा आनंदही लुटला. दरम्यान या विद्यार्थ्यांना शिचारात असणारी शेताचा कडकडुते, विखलमसय डू, भौती वाडळी होती, तुडवताना आलेला आनंद अवर्णनीय

होता. यापुढेही गवत व भात कापणी, झोडणी अशी कामे करण्यासह येथील चिकू वाडीतील कामाचा अनुभव, झाडावर चढणे याकारिता पुरत पतणार असल्याचा शिचारात ज्वलत करताना, खेड्यातील रोतीची मौज लुटण्यास शहरी मित्रांना प्रोत्साहित करणार असल्याचे या विद्यार्थ्यांनी सांगितले.

पर्यावरण तज्ञ अॅड. गिरीश राऊत निसर्ग रोती आणि शाश्वत जीवन याविषयी तरुणांना प्रेरणा देण्याचे काम करित आहोत. त्यामुळेच या विद्यार्थ्यांनी शिचारात अतून काम केले. त्यांचा खेड्यात येऊन काम करावचे आहे हे ऐकून सक्ततमक वाटले.

- सुकून राऊत (शेतकरी, नरपड गाव)

Results: Out of the six planned visits three field visits and three orientation visits were conducted and finally resulted in training a team of 15 student volunteers in the process of major agricultural activities.

Conclusion : This is the first phase of the 'Roti-Kapada-Makan Project, of which 'Roti' i.e. Sustainable Livelihood @ Agriculture project was undertaken in A.Y. 2019-20 and

the remaining Two i.e. 'Kapada & Makan' projects will be taken up after the situation normalises after the Covid-19 Pandemic.
